

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

มนุษย์ไม่ว่าจะชาติใด ภาษาใดย่อมต้องอาศัยการสื่อสารด้วยกันทั้งสิ้น ซึ่งไม่ว่าจะเป็น การสื่อสารด้วยวัจนภาษาหรืออวัจนภาษา ล้วนมีจุดประสงค์เดียวกันคือเพื่อสื่อความต้องการของผู้ ส่งสารและผู้รับสาร หากทุกประเทศทั่วโลกใช้ภาษาเดียวกัน ก็คงจะไม่มีปัญหาในเรื่องของความ แตกต่างทางภาษา แต่ในความเป็นจริงแล้ว มนุษย์ไม่ได้ใช้ภาษาเดียวกันทั่วโลก จึงทำให้เกิดความ ผิดพลาดในการสื่อสารขึ้น และด้วยเหตุนี้เองจึงได้มีการกำหนดภาษาสากลเพื่อเป็นภาษากลางและ ลดปัญหาในการสื่อสาร

ภาษาอังกฤษก็เป็นหนึ่งในบรรดาภาษาสากล ด้วยเหตุนี้หลายประเทศจึงได้จัดให้มีการ เรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองหรือเป็นภาษาต่างประเทศ และประเทศไทยก็เป็น ประเทศหนึ่งที่บรรจุภาษาอังกฤษไว้ในหลักสูตรการเรียนการสอนทุกระดับการศึกษา แต่ถึงกระนั้น คนไทยส่วนใหญ่ ก็ยังคงมีความฉงนในการใช้ภาษาไทยและนิยมที่จะรับข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่สื่อ ออกมาเป็นภาษาไทยซึ่งเป็นภาษาแม่และเป็นภาษาราชการของประเทศไทยอยู่ ดังนั้นการเผยแพร่ ข่าวสารต่าง ๆ ออกมาเป็นภาษาไทยจึงเป็นที่นิยมแพร่หลายมากกว่าการเผยแพร่ออกมาเป็นภาษา อังกฤษ ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้การแปลจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยเข้ามามีบทบาทสำคัญ ในการสื่อสารและการถ่ายทอดข่าวสารต่าง ๆ จากต่างประเทศ

การแปลจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยมีขึ้นในประเทศไทยตั้งแต่ต้นกรุงรัตนโกสินทร์ โดยเป็นการแปลหลักธรรมทางศาสนาของคณะมิชชันนารีอเมริกันที่เข้ามาเผยแพร่ศาสนาคริสต์ และต่อมาในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้มีการเรียนการสอนแปลอย่างเป็นทางการ และได้พัฒนาอย่างต่อเนื่องเป็นลำดับจนถึงปัจจุบัน โดยมีการเรียนการสอนแปลขึ้นโดยทั่ว ไป ซึ่งทำให้การแปลเป็นที่แพร่หลายและมีบทบาทต่อทุกวงการของประเทศ (เชวง จันทระเชตต์, 2528)

ถึงแม้ว่าในปัจจุบันจะมีการเรียนการสอนแปลอย่างแพร่หลายและกว้างขวางกว่าใน อดีต แต่ผู้เรียนและผู้สอนแปลก็ยังคงพบปัญหาในการแปลอยู่เสมอ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาในด้าน ไวยากรณ์และโครงสร้าง หรือปัญหาในด้านวัฒนธรรมที่สอดคล้องในสารต้นฉบับ ทั้งนี้ก็เพราะ ความแตกต่างในเรื่องของไวยากรณ์และวัฒนธรรมการใช้ภาษานั้นเอง ดังนั้นผู้ที่จะสามารถทำงาน แปลที่ดีได้จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ในเรื่องของภาษา ทั้งภาษาต้นฉบับและภาษาฉบับแปลเป็นอย่างดี

อีกทั้งยังต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาทางวัฒนธรรมที่สอดแทรกอยู่ในสารนั้น ๆ ด้วย (หอมหวล ชื่นจิตร, 2527) หรืออาจกล่าวได้ว่าผู้แปลจะต้องเป็นผู้ที่สามารถในการแก้ไขปัญหาความแตกต่างระหว่างภาษาต้นฉบับและภาษาฉบับแปลได้เป็นอย่างดีนั่นเอง

ปัญหาในการแปลที่สร้างความยากลำบากให้กับผู้แปลเป็นอย่างมากคือปัญหาทางด้านไวยากรณ์และโครงสร้างของภาษา เพราะไวยากรณ์และโครงสร้างนี้เป็นองค์ประกอบสำคัญของการใช้ภาษา และด้วยเหตุที่ลักษณะทางไวยากรณ์และโครงสร้างของภาษาอังกฤษนั้นมีความแตกต่างจากภาษาไทยอยู่มาก ตั้งแต่ความแตกต่างในระดับคำ จนกระทั่งถึงระดับที่ใหญ่ขึ้นเป็นอนุประโยคหรือประโยค (หอมหวล ชื่นจิตร, 2527) อาทิ การเปลี่ยนรูปคำกริยาเพื่อแสดงกาล การเปลี่ยนรูปคำที่มีความหมายเหมือนกันเมื่อทำหน้าที่ต่างกัน การดัดแปลงรูปคำกริยาเพื่อทำหน้าที่อื่น การลดรูปประโยคให้เป็นเพียงวลี หรือแม้กระทั่งการใช้กลุ่มคำที่ไม่มีปรากฏในระบบไวยากรณ์ไทย ดังนั้นหากผู้แปลขาดความรู้ ความเข้าใจที่ถ่องแท้ในเรื่องนี้ก็จะไม่สามารถผลิตงานแปลที่ดี หรืออาจจะไม่สามารถแปลอะไรจากสารออกมาได้เลย

กลุ่มคำชนิดหนึ่งที่มีใช้ในภาษาอังกฤษแต่ไม่มีในภาษาไทยคือ Participial Phrase (หอมหวล ชื่นจิตร, 2527, หน้า 36) ซึ่งทิพา เทพอักษรพงศ์ (2540) เรียกกลุ่มคำ Participial Phrase ภาษาอังกฤษ นี้ว่า กริยาวลี Participle และกริยาวลี Participle นี้ปรากฏบ่อยครั้งในบทความประเภทต่าง ๆ อีกทั้งยังสร้างปัญหาให้กับผู้ทำงานแปลเป็นอย่างยิ่ง อันเนื่องมาจากปัญหาในการแบ่งหน่วยความสัมพันธ์และการตีความในการแปล (ปริยา อุณรัตน์, 2541) ด้วยเหตุนี้ความเข้าใจที่ถ่องแท้ในเรื่องของกริยาวลี Participle จะทำให้ปัญหาการแปลในส่วนนี้ได้รับการแก้ไข

กระบวนการตีความกริยาวลี Participle ที่ใช้เป็นส่วนขยายนั้น สามารถแบ่งออกได้เป็นสองกลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่หนึ่ง เรียกว่า Adjectival คือกลุ่มที่เกิดจากการลดรูปของ Relative Clause โดยทำหน้าที่ประกอบนามเพื่อขยายความนาม และ กลุ่มที่สอง เรียกว่า Adverbial คือกลุ่มที่เกิดจากการลดรูปของ Adverbial Clause โดยทำหน้าที่ประกอบกริยา (ปริยา อุณรัตน์, 2541, หน้า 28) ซึ่งนอกจากโครงสร้างของกริยาวลี Participle นี้จะไม่มีทั้งชื่อเรียกและลักษณะในภาษาไทยแล้ว กริยาวลี Participle เองยังมีแหล่งกำเนิดมาจากการเปลี่ยนรูปคำกริยาเพื่อแสดงวากหรือ Voice ในภาษาอังกฤษอีกด้วยและการเปลี่ยนรูปคำกริยาเพื่อแสดงวากนี้ก็เป็นอย่างอื่นหนึ่งที่ไม่มีในภาษาไทยเช่นกัน จึงทำให้ผู้แปลต้องพิจารณาให้ละเอียดถี่ถ้วนว่ากริยาวลี Participle ที่ปรากฏอยู่นั้นทำหน้าที่อะไร มาจากกลุ่มคำประเภทใด มีความหมายอย่างไรและมีความสำคัญอย่างไรกับประโยคนั้น ๆ จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้ทำงานแปลต้องศึกษาให้ละเอียดถึงลักษณะหน้าที่และตำแหน่งของกริยาวลี Participle นั้น ๆ

นอกจากความเข้าใจที่ต้องแท้ในเรื่องของกริยาวลี Participle แล้ว ผู้ที่ทำงานแปลยังต้องเข้าใจลักษณะของภาษาไทยด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องเข้าใจเรื่องวากยสัมพันธ์ในภาษาไทยจึงจะทำให้สามารถผลิตงานแปลให้ออกมาถูกต้องและมีคุณภาพ หรืออาจจะกล่าวได้ว่าผู้ที่จะสามารถผลิตงานแปลที่ดีได้ต้องมีความรู้ในเรื่องวากยสัมพันธ์ของทั้งภาษาดั้งเดิมและภาษานับแปล และมีความรู้ ความสามารถทางด้านการแปลเป็นอย่างดีเพื่อที่จะสามารถนำหลักการทางการแปลมาประยุกต์เข้ากับหลักวากยสัมพันธ์ได้

จากเหตุผลข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาการแปลกริยาวลี Participle เพื่อค้นหาวากยสัมพันธ์ในภาษาไทยชนิดที่นำมาใช้ถ่ายทอดความหมายของกลุ่มคำภาษาอังกฤษดังกล่าวได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

วิทยานิพนธ์นี้ เป็นการศึกษาที่เน้นการวิเคราะห์หน้าที่และชนิดของกลุ่มคำภาษาไทยที่ใช้ในการแปลกริยาวลี Participle โดยพิจารณาในแง่ของหน้าที่ของกริยาวลี Participle นั้น ๆ เป็นหลัก โดยศึกษาวิเคราะห์จากบทความสองประเภทคือสารคดีวิชาการและสารคดีทั่วไป ที่มีวจนลีลาในระดับเดียวกันคือ วจนลีลาแบบไม่เป็นทางการ ตามการจำแนกระดับวจนลีลาของแมคคริมมอน (McCrimmon, 1963) ซึ่งเป็นระดับภาษาที่ใช้กันโดยทั่วไปทั้งในการเขียนและการพูด เพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้เรียนและผู้ทำงานทางด้านการแปล ได้มีแนวทางในการเลือกใช้กลุ่มคำภาษาไทยที่ถูกต้องและเหมาะสมกับลักษณะการใช้ภาษาไทยมาใช้ในการแปลกริยาวลี Participle

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์หน้าที่ของกลุ่มคำภาษาไทยที่ใช้แปลกริยาวลี Participle ภาษาอังกฤษที่ทำหน้าที่เป็นส่วนขยายที่ปรากฏในสารคดีวิชาการและสารคดีทั่วไป

2. เพื่อวิเคราะห์ชนิดของกลุ่มคำภาษาไทยที่ใช้แปลกริยาวลี Participle ภาษาอังกฤษ

สมมติฐานของการวิจัย

1. หน้าที่ของกลุ่มคำภาษาไทยที่ใช้แปลกริยาวลี Participle ภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยนั้นมีปรากฏทั้งที่คงหน้าที่เดิมของกริยาวลี Participle และที่แปลโดยเปลี่ยนหน้าที่ไปจากเดิม

2. การแปลกริยาวลี Participle ภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย สามารถแปลเป็นกลุ่มคำภาษาไทยได้หลายประเภท ทั้งในระดับคำ วลี อนุประโยคและประโยค

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

ผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้คาดว่าจะจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้เรียน ผู้สอนและผู้ที่ทำงานด้านการแปล ที่จะได้มีแนวทางและตัวอย่างในการเลือกใช้กลุ่มคำภาษาไทยในการแปลกริยาวิบัติ Participle ตามหน้าที่ของกริยาวิบัติ Participle ได้อย่างเหมาะสมยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์การแปลกริยาวิบัติ Participle ที่ปรากฏในบทความสารคดี ดังนั้นผู้วิจัยจะแบ่งการอธิบายขอบเขตของการวิจัยออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ การคัดเลือกบทความและการคัดเลือกกริยาวิบัติ Participle ดังต่อไปนี้

1. บทความ

เนื่องจากการวิจัยนี้เป็นการศึกษาเฉพาะการแปลกริยาวิบัติ Participle ที่ปรากฏในสารคดีเท่านั้น ซึ่งสารคดีแบ่งออกเป็น 2 ชนิด ได้แก่ สารคดีวิชาการและสารคดีทั่วไป (คณาจารย์ภาควิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, 2542) ผู้วิจัยจึงเลือกกลุ่มตัวอย่างกริยาวิบัติ Participle จากแหล่งข้อมูล 2 แห่งเพื่อให้ครอบคลุมถึงสารคดีทั้งสองชนิด คือ

1.1 สารคดีวิชาการ ผู้วิจัยคัดเลือกจากนิตยสารชื่อ “Computer Today” ซึ่งเป็นนิตยสารเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ทางด้านเทคโนโลยีการสื่อสาร โดยคัดเลือกมาจากคอลัมน์ ชื่อ “English For You” ซึ่งมีบทความภาษาอังกฤษและบทแปลของบทความดังกล่าวไว้ด้วยกัน โดยผู้วิจัยคัดเลือกบทความเพื่อนำมาศึกษาวิเคราะห์ตั้งแต่ฉบับประจำปีที่แรกเดือนมกราคม ปี พ.ศ. 2544 ถึงฉบับประจำปีที่ลงเดือนธันวาคม ปี พ.ศ. 2545 จำนวนทั้งสิ้น 48 เรื่อง สาเหตุที่เลือกสารคดีวิชาการทางด้านคอมพิวเตอร์และการสื่อสารก็เพราะปัจจุบันเป็นยุคของการสื่อสารและคอมพิวเตอร์ ผู้วิจัยจึงมุ่งประเด็นความสนใจที่สารคดีวิชาการทางด้านวิทยาศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีการสื่อสารและคอมพิวเตอร์เป็นสำคัญ กอปรกับนิตยสารนี้มีคอลัมน์ชื่อ “English For You” ซึ่งเป็นภาคสองภาษา อันเป็นการสะดวกต่อการเก็บข้อมูล

1.2 สารคดีทั่วไป โดยกลุ่มตัวอย่างของสารคดีทั่วไปและบทแปลของของสารคดีดังกล่าวนี้ผู้วิจัยคัดเลือกจากนิตยสารชื่อ “सरसार” ในคอลัมน์ภาคสองภาษาโดยตัดมาวิเคราะห์ตั้งแต่ฉบับประจำเดือนมกราคม ปี พ.ศ. 2544 ถึงฉบับประจำเดือนธันวาคม ปี พ.ศ. 2545 จำนวนทั้งสิ้น 24 เรื่อง

2. กริยาวลี Participle

ในการวิเคราะห์นี้เป็นการศึกษาเฉพาะกริยาวลี Participle ที่ทำหน้าที่เป็นส่วนขยาย (วิเศษณ์และกริยวิเศษณ์) เท่านั้น เช่น *Having lost all my money*, I went home. She ran *screaming* out of the room. (Swan, 1997, p. 406) โดยพิจารณาตามการจำแนกโครงสร้างกริยาวลี Participle ของอีสวูด (Eastwood, 1994, pp. 167-174) ซึ่งสรุปโครงสร้างได้ 3 โครงสร้าง อันได้แก่ 1) มีเพียง กริยา Participle 2) (กริยวิเศษณ์) + กริยา Participle + นาม และ 3) กริยา Participle + ส่วนขยาย

ข้อจำกัดของการวิจัย

จำนวนปรากฏของกริยาวลี Participle ในสารคดีแต่ละเรื่อง ไม่สามารถกำหนดได้

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. กริยา Participle กริยาที่ผ่านการเปลี่ยนรูปโดยการเติม -ing (Present Participle) และกริยารูป -ed หรือ Past Participle (Eastwood, 1994)
2. กริยาวลี Participle คำกริยาในรูป Participle และกลุ่มคำภาษาอังกฤษที่นำ คำกริยาในรูป Participle มาประกอบไว้ที่หน้ากลุ่มคำ อาจมีกริยวิเศษณ์ประกอบอยู่ข้างหน้าคำกริยา Participle นั้นอีกชั้นหนึ่งก็ได้ และทำหน้าที่เป็นวิเศษณ์ หรือกริยวิเศษณ์ (Eastwood, 1994)
3. กริยาวลี Present Participle กลุ่มคำภาษาอังกฤษที่นำคำกริยาในรูป-ing (Present Participle) มาประกอบไว้ที่หน้ากลุ่มคำ โดยทำหน้าที่ เป็นวิเศษณ์และกริยวิเศษณ์ (Swan, 1982)
4. กริยาวลี Past Participle กลุ่มคำภาษาอังกฤษที่นำคำกริยารูป Past Participle มาประกอบไว้ที่หน้ากลุ่มคำโดยทำหน้าที่เป็นวิเศษณ์ และกริยวิเศษณ์ (Swan, 1982)
5. กริยาวลี Perfect Participle กลุ่มคำภาษาอังกฤษที่นำหน้าด้วย having + คำกริยารูป Past Participle โดยทำหน้าที่เป็นวิเศษณ์และกริยวิเศษณ์ (Swan, 1982)
6. คำ เสียงที่พูดออกมา ได้ความอย่างหนึ่ง ตามความต้องการของผู้พูดจะเป็นก็พยางค์ก็ตาม (พระยาอุปกิตศิลปสาร,

- 2539)
7. กลุ่มคำ คำตั้งแต่ 2 คำขึ้นไปที่นำมาประกอบกันเพื่อเป็นหน่วยที่ใหญ่ขึ้น ทั้งที่มีความหมายสมบูรณ์และไม่สมบูรณ์ในตัว อันได้แก่ วลี อนุประโยคและประโยค
8. การวิเคราะห์การแปล การศึกษาถึงการใช้กลุ่มคำภาษาไทยที่ปรากฏในการถอดความกริยาวิ Participle ภาษาอังกฤษ
9. สารคดีวิชาการ บทความที่มุ่งเน้นให้ความรู้เฉพาะทาง มีคำศัพท์เฉพาะ และเป็นงานเขียนที่เจาะจงกลุ่มผู้อ่าน (คณาจารย์ภาควิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, 2542)
10. สารคดีทั่วไป บทความที่บรรยายถึงความรู้ทั่วไปที่ไม่ใช่คำศัพท์เฉพาะ และไม่เจาะจงกลุ่มผู้อ่าน (คณาจารย์ภาควิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, 2542)